

בבא קמא יד

אמר מר : **כשהזיק חב המזיק - להביא שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר.**
שאלה: היכי דמי?

- אילימא דאזקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל, לימא ליה : 'אילו אזיק בעלמא בעית לשלומי את, השתא דאזקיה לתורא דידך בעינא לשלומי?'
 - אלא דאזקיה תורא דשואל לתורא דמשאיל, לימא ליה : 'אילו איתזק מעלמא בעית לשלומי כוליה תורא, השתא דאזקיה תורא דידך, פלגא ניזקא הוא דמשלמת לי?'
- תשובה:** לעולם, דאזקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל, והכא במאי עסקינן - שקבל עליו שמירת גופו ולא קבל עליו שמירת נזקיו.

קושי: אי הכי, אימא סיפא : **נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים, ויצתה והזיקה - פטור ;** הא ביום - חייב, הא לא קבל עליו שמירת נזקיו!

תירוץ: הכי קאמר : **אם קבל עליו שמירת נזקיו - חייב, נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים, ויצתה והזיקה - פטור.**

ר' אלעזר	רב חסדא	חצר השותפים
פטור על שן ורגל	חייב על שן ורגל	קושי על ר' אלעזר
והא תני רב יוסף : חצר השותפים, והפונדק - חייב בהן על השן ועל הרגל		
ותסברא מתניתא מי לא פליגי? והתניא, ארבעה כללות היה ר' שמעון בן אלעזר אומר בנזקין... חצר השותפין והבקעה - פטור בה על השן ועל הרגל		תירוץ

ברייתא של רב יוסף	ברייתא - ארבעה כללים	סתירה
חצר השותפים, והפונדק - חייב בהן על השן ועל הרגל	לזה ולזה, כגון חצר השותפים והבקעה - פטור בה על השן ועל הרגל	
בחצר מיוחדת לפירות ואינה מיוחדת לשוורים, דלגבי שן הוא לה חצר הניזק.	בחצר מיוחדת לזה ולזה בין לפירות בין לשוורים	פתרון
דיקא נמי, דקתני הכא דומיא דפונדק	וקתני התם דומיא דבקעה	חיזוק לתירוץ
מתקיף לה רבי זירא : כיון דמיוחדת לפירות, הא בעינן אכר אכר אכר וליכא!		קושי על התירוץ
א"ל אביי : כיון דאינה מיוחדת לשוורים, אכר אכר קרינא ביה		תירוץ
רב חסדא חייב בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים	ר' אלעזר פוטר בחצר המיוחדת לזה ולזה בין לפירות בין לשוורים	הצעת רב אחא מדפתי
אין, ואם תמצא לומר פליגי, בקושיא דרבי זירא ובפירוקא דאביי פליגי - בחצר שאינה מיוחדת לשוורים - רב חסדא - נחשב כ אכר אכר (כאביי) ור' אלעזר סובר שלא (כר' זירא)		תגובת רבינא

ארבעה כללות היה ר' שמעון בן אלעזר אומר בנזקין

כל שהוא רשות לניזק ולא למזיק	דמזיק ולא לניזק	לזה ולזה, כגון חצר השותפים והבקעה	לא לזה ולא לזה, כגון חצר שאינו של שניהם
חייב בכל	פטור מכל	<ul style="list-style-type: none"> • פטור בה על השן ועל הרגל • על הנגיחה ועל הנגיפה ועל הנשיכה ועל הרביצה ועל הבעיטה, תם - משלם חצי נזק, מועד - משלם נזק שלם 	<ul style="list-style-type: none"> • חייב בו על השן ועל הרגל • על הנגיחה ועל הנשיכה ועל הנגיפה ועל הרביצה ועל הבעיטה, תם - משלם חצי נזק, מועד - משלם נזק שלם

דיון במקרה הראשון בברייתא : **כל שהוא רשות לניזק ולא למזיק - חייב בכל.**

דיוק מהברייתא : 'על הכל' (על כל סוג נזק) לא קתני אלא **חייב בכל**, ככולי נזק (נזק שלם), מני?

רבי טרפון היא, דאמר : **משונה קרן בחצר הניזק - נזק שלם משלם,**

קושי: אימא סיפא : **לא לזה ולא לזה, כגון חצר שאינו של שניהם - חייב בה על השן ועל הרגל ;**

מאי **לא לזה ולא לזה?**

- אילימא לא לזה ולא לזה כלל אלא דאחר, והא בעינא **אפצר פסדה אחר** וליכא!
- אלא פשיטא לא לזה ולא לזה אלא דחד, וקתני סיפא: **תם - משלם חצי נזק, ומועד - משלם נזק שלם**, אתאן לרבנן, דאמרי: **משונה קרן בחצר הניזק - חצי נזק הוא דמשלם**; רישא רבי טרפון וסיפא רבנן?
- תירוץ 1:** אין, דהא אמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא, שבוק מתניתין ותא אבתראי, רישא רבי טרפון וסיפא רבנן.
- תירוץ 2:** רבינא משמיה דרבא אמר: כולה רבי טרפון היא, ומאי **לא לזה ולא לזה**? לא לזה ולא לזה לפירות אלא דחד, לזה ולזה לשוורים, דלגבי שן הויא לה חצר הניזק, לגבי קרן הויא לה רשות הרבים.
- קושי על תירוץ 2:** א"ה, ארבעה - שלשה הוו! (כי היה אפשר ללמוד מקרה זה מכלל 1, 3)
- תירוץ:** אמר רב נחמן בר יצחק: **שלשה כללות בארבע מקומות.**

סיפא - לא לזה ולא לזה (רשות הניזק) - קרן חצי נזק	רישא - רשות הניזק - חייב בכל (קרן נזק שלם)	
חכמים	ר' טרפון	שיוך לשיטה
לא לזה פירות - רק רשות הניזק לזה ולזה בשוורים - רשות שניהם	רק רשות הניזק	דרך שנייה לפרש
קרן - רשות הרבים כי לשניהם רשות (כלל 3)	שן - חצר ניזק (כלל 1)	

משנה. שום כסף. שוה כסף. בפני ב"ד. ועל פי עדים בני חורין בני ברית. והנשים בכלל הנזק. והניזק והמזיק בתשלומין.

שאלה: מאי **שום כסף**?

תשובה: אמר רב יהודה: שום זה לא יהא אלא בכסף.

חיזוק הבנת זו במשנה מבריייתא: תנינא להא דתנו רבנן: **פרה שהזיקה טלית, וטלית שהזיקה פרה, אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה, אלא שמין אותה בדמים.**

הסבר שווה כסף במשנה: דתנו רבנן: **שוה כסף - מלמד, שאין בית דין נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות, אבל אם קדם ניזק ותפס מטלטלין - בית דין גובין לו מהן.**

שאלה: **שוה כסף - מלמד, שאין בית דין נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות - מאי משמע?**

תשובה 1: אמר רבה בר עולא: דבר השוה כל כסף. מאי ניהו? דבר שאין לו אונאה,

דחייה: עבדים ושטרות נמי אין להן אונאה!

תשובה 2: אלא אמר רבה בר עולא: דבר הנקנה בכסף.

דחייה: עבדים ושטרות נמי נקנין בכסף!

תשובה 3: אלא אמר רב אשי: שוה כסף - ולא כסף, והני כולהו כסף נינהו.

ישב - לרבות שוה כסף ואפילו טובין!	ישב כסף - מלמד, שאין בית דין נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות	
אפילו מטלטלין	רק קרקע בדיתמי	סתירה פתרון
	אי ביתמי, אימא סיפא: אם קדם ניזק ותפס מטלטלין - בית דין גובין לו מהן ; אי ביתמי, אמאי בית דין גובין לו מהן?	קושי
	שתפס מחיים	תירוץ

